

VING TSUN KUEN, Weng Chun kuen, jeszcze coś innego? Część III

dr Janusz Szymankiewicz

Fot.1. Zdjęcie, mające przedstawiać mistrza Chan Wah Shuna podczas pracy w kantorze walutowym w Foshan

Siu Lam Weng Chun kuen Chan Yiu Mina

Chan Wah Shun (ca. 1849-1913) znany też z racji wykonywanego zawodu pod pseudonimem *Jau Chin Wah* „rozmieniający pieniądze” Wah, jako człowiek wielkiej jak na Chińczyka postury i siły jak na ówczesne czasy, po śmierci dr Leung Jana i Lee Waha oraz przeprowadzce do Guangzhou ca. 1887/88 roku Leung Bika, zdominował styl w Foshan. Zaproponowano mu podobno nawet prestiżową pracę w gronie instruktorów *kung fu* lokalnej gwardii dynastii Qing, tzw. „chorągwanich”. Propozycji jednak nie przyjął.

Chan Wah Shun urodził się w Tung Mailing w Shunde (San Dak), dzisiejszej części aglomeracji Foshan. W wieku 13 lat, został wysłany do pracy w bogatym mieście Foshan, gdzie zatrudniono go w sklepie handlującym ryżem. Po paru latach otworzył własny interes – „kantor walutowy”. Miał uliczne stoisko w pobliżu apteki dr Leung Jana na starym mieście w Foshan. Zajmował się tzw. „rozmienianiem pieniędzy” czyli za pomocą dłuta odrąbywał z brytki srebra kawałek

o oczekiwanej wartości. Niepotwierdzone informacje głoszą, że uczył się sztuk walki od najmłodszych lat zanim ostatecznie trafił do *Ving Tsun kuen*.

Przez wiele lat aplikował bezskutecznie u dr Leung Jana, by ten zaakceptował go jako ucznia szkoły znanej wówczas bardziej jako *Jan Sang Tong*. Nieznane są powody dlaczego nie został przyjęty tak długo w skład uczniów jak i członków miejscowego *fangu Tientihui*. Mimo, że *Sifu* Leung używał dodatkowo dwóch metod nauczania stylu, pozornie jedynie nieznacznie się różniących. Jednej dla członków rodziny i *tongu* oraz drugiej dla „ludzi z miasta”.

Chan wykorzystał protekcję zaprzyjaźnionego z nim Lee Waha, który dodatkowo uczył go potajemnie *Ving Tsun kuen* i koniec końców aplikował jedynie na ucznia zielarstwa u dr Leung Jana, który chciał, ze względu na wiek, przekazać komuś dalsze prowadzenie swojej apteki.

Podglądając wówczas przy okazji treningi *Sifu* Leung Jana i dzięki sile fizycznej, osiągnął jednak

Fot.2. Architektura zabudowy jednej z uliczek miasteczka Shunde

Fot.3. Plener miasteczka Shunde (San Dak), gdzie powstał fang Tientihui znany jako Sanhehui. Od którego nazwy przyjęło się określenie „triada”

jakiś poziom w tej szkole *kung fu*. W efekcie zaakceptowano go wreszcie jako jednego z zewnętrznych uczniów. Według innych informacji, jego faktycznym nauczycielem w ramach szkoły *Sifu* Leunga pozostał nadal „manekin” Wah. Z innych źródeł wiadomo, że Chan nauczył się w szkole Leung Jana jedynie kilkunastu ćwiczeń *San Sik*, formy *Siu Lim Tao* (SLT) i *Mok Yan Chong* (MYC). Bezpośrednio od Yip Kai Mana wiadomo też, że zmodyfikował potem formę *Mok Yan Chong*, przenosząc ostatnie dwie sekcje na jej początek.

Według jeszcze innych źródeł, Wah miał jego i dziewięciu innych uczniów uczyć krótko dopiero, kiedy Leung Jan powrócił do Gulao (miało to mieć miejsce pomiędzy 1987-1889 r.), a jego synowie opuścili Foshan przenosząc się do innych miast. Szkoła *kung fu* Leung Jana została wtedy przemianowana na *Hang Chai Tong*.

Pod koniec XIX wieku z polecenia *Tientihui* na półwysep Indochiński na tereny Tonkinu (dzisiejszego północnego Wietnamu) trafił jako pierwszy emisariusz ze szkoły *Ving Tsun* *kuen* jeden z synów Leung Jana.

Taki sposób nauczania stylu, przynajmniej jeśli chodzi o *San Sik* i *SLT*, tj. opieranie nauki na nich przynajmniej przez 3 pierwsze lata treningu, zachował się jeszcze do końca nauczania stylu przez Yip Kai Mana w Hong Kongu. Tak też wyglądała nauka małego Kai Mana w Foshan na początku XX wieku. Jego edukacji dokończył dopiero w Hong Kongu parę lat później Leung Bik.

W następnych dekadach XX wieku, taki sposób nauki stanie się powodem wewnętrznych konfliktów w ramach systemu i sprawi, że wielu praktyków dołączy do stylu Leung Jana sposób ćwiczenia form według przekazu właściwego np. dla linii Kama *Daifamin*. Także form i technik z innych południowych stylów *kung fu*, mających wcześniejsze związki z *Tientihui* czy *Taipingami*.

Nauka opierana tylko o formę *SLT*, dla mało wprawnych lub pozbawionych motywacji uczniów w tamtych czasach, współcześnie zrodziła niczym nie potwierdzoną „sensacyjną” teorię, że kiedyś styl składał się tylko z tej jednej formy, mającej podobnie jak manekin 108 sekwencji ruchowych. Adeptów nauczano jedynie pierwszych 36 sekwencji. Tych zaawansowanych uczono kolejnych 36 sekwencji i najbardziej zaawansowanych ostatnich 36. Motywem tej teorii jest obecna jedynie w malezyjskim stylu *Wing Chun kuen* tzw. mała i duża forma *SLT*.

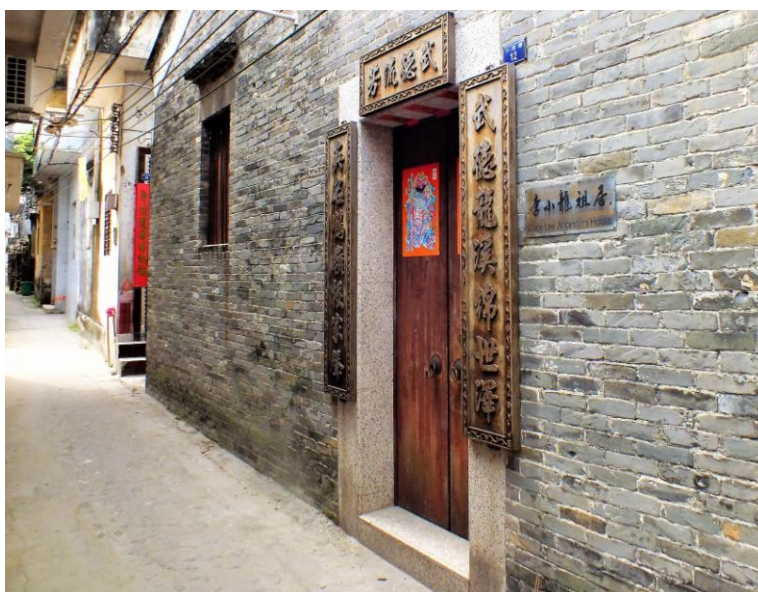
Wszystko to pozornie mogłoby być prawdą, bo trzy formy można na siłę połączyć w jeden długi ciąg ruchów ... tylko byłoby to kompletnie bez sensu, bo każda z form zawiera unikalne, różne i właściwe jedynie jej założenia taktyczne i strategiczne. Nie mają też po równo 36 sekwencji ruchowych. W formach są tylko dwa rodzaje kopnięć, na osiem obecnych w systemie i wprawdzie obecne, ale prawie niewidoczne, a zatem trudne do zrozumienia zaawansowane sposoby poruszania, istotne dla prawdziwej walki.

Inny problem to, że ćwiczącemu jeden ciąg ruchów należałoby wyjaśnić, jak ma walczyć, by wygrać i równocześnie jak ma walczyć by uciec i przeżyć. Gdzie tu sens i logika? O poziomach wnikania w problem walki, różnych rodzajach wytwarzanych energii itd., nie wspominając.

Wah zmarł szybko, ale Chan będąc już znanym miejscowym praktykiem *kung fu* otrzymał propozycję prowadzenia szkoły walki w rodowej świątyni bogatego klanu Yip w dzielnicy Chancheng (udostępnienie pomieszczenia na szkołę dawało klanowi również odpowiednią ochronę ich majątków). Jednym z powodów tej propozycji miał być fakt, że Chan Wah Shun miał w tym czasie stoczyć i wygrać dwie pokazowe walki ze znanym mistrzem także miejscowego stylu *Hung-ka kuen* (*Hung Gar*) - Wong Fei Hungiem (1847-1924).

Chan Wah Shun miał 16 uczniów, a potem małoletniego dziedzica klanu - Yip Kai Mana (1893-1972; który uczył się u Chan Wah Shuna od 1899 do 1905 roku, a potem kolejne trzy lata u jego ucznia Ng Chung So).

W 1905 r. Chan Wah Shun doznał udaru mózgu i częściowego paraliżu. Wycofał się z dalszego prowadzenia szkoły, pozostawiając ją najstarszemu uczniowi Ng Chun So i powrócił do Shunde, gdzie zmarł w 1913 roku. Ostatecznie Ng otworzył z czasem własną szkołę *Ving Tsun kuen*, do której w 1920 r. trafił Yiu Choi.

Fot.4-5. Powyżej wejście do domu przodków rodziny Bruce'a Lee i ich „ogródek”

Fot.6. Grobowiec rodziny Chan Wah Shuna w Shunde, obecnie przerobiony na formę mauzoleum

Znany jest w historii tylko jeden syn Chan Wah Shuna - Chan Yiu Min (Chen Rumian). Przez kilka lat był mało aktywnym członkiem szkoły swojego ojca. Bardziej pociągał go hazard. Miał nawet podobno zagubić otrzymane przez ojca rękopisy *Sifu* Leung Jana.

O ile Chan Wah Shun nie został zaprzysiężonym członkiem *Tientihui*, o tyle członkiem jej *fangu* *Sanhehui* w Shunde został jego syn Chan Yiu Min. Wtedy już musiał rozpocząć poważną naukę *kung fu*. Żoną Chan Yiu Mina była Lai Miu Hin, która okazała się godnym uczniem teścia tak, że kiedy jej mąż nabrał wreszcie chęci do nauki, to ona była jego faktycznym nauczycielem. W okresie powstania *Yihe Quan*, Yiu Min musiał mieć też jakiś kontakt z Fong Siu Chingiem, a najpewniej z którymś z jego uczniów i poznać resztę form stylu w tym tyczkę w tej linii przekazu. Zetknął się też z malezyjską odmianą stylu *Hung Suen*. Od trzeciej dekady XX wieku nauczał *kung fu* zapisując nazwę swojego stylu jako *Siu Lam Weng Chun kuen*. Szczególne umiejętności uzyskał nie tyle w walce bez broni (jakkolwiek coś innego sugeruje jego *nickmane*, funkcjonujący w relacjach Chan Kwok Keia), co w posługiwaniu się właśnie tyczką. Zdobył nawet tytuł *Chut Sang Kwun Wong* (*Qi Sheng Gun Wang*; „króla kija siedmiu prowincji”) kiedy pokonał wszystkich przeciwników na jednym z dużych turniejów w Kantonie.

Wyprawy tak syna dr Leung Jana jak i później Chan Yiu Mina, czy już w czwartej dekadzie XX wieku kilku innych praktyków stylu, pochodzących z linii Yip Kai Mana lub rodziny Yuen na półwysp Indochiński i dalej Malajski wynikały z faktu, że w rejonie Kuala Lumpur - Singapur, pod koniec XIX wieku umocniła swoją pozycję duża loża *Tientihui*.

Wraz z *tongami* na południowy kraniec półwyspu Indochińskiego (Południowy Wietnam zwany wówczas *Kochinchina*) i jego przedłużenie w postaci półwyspu Malajskiego (Kuala Lumpur, Singapur, wyspa Penang), zawędrowało wiele stylów z Guangdongu i Fujian, związanych ze środowiskiem Hakka. Obok *Hok kuen* z miasta Ving Tsun (Yongchun), *Ving Tsun kuen* i *Hung-ka kuen* (z Foshanu), Pięść Feniksa *Chu-ka kuen* - styl sióstr Chu Mei i Chu Mei-lan oparty o *Hok kuen*,

Chu Gar Gao - tzw. Pięść Południowej Modliszki. Także powstały w XX wieku na tym terenie, ale ostatecznie rozwinięty w Guangdong styl *Chow Gar* - mistrza Chow Lunga. Wreszcie *Ng Cho kuen* z Fujian, który zdominował tamtejszy region. Tu rozwinęła się też odmiana stylu mającego swoje konotacje obok *Ng Cho kuen* i *Fut-ka kuen* (*Fut Gar*) także z *Ving Tsun kuen* z linii Kama *Daifamin* i *Hok kuen* - *Cho-ka Wing Chun kuen*, zaliczany obecnie do rodziny stylów *She Hok Wing Chun kuen*.

Chan Yiu Min w drugiej dekadzie XX wieku został wysłany jako emisariusz na południe półwyspu Malajskiego i trafił na wyspę Penang. Do dnia dzisiejszego w stylach *kung fu* chińskiej lokalnej diaspory tych terenów (np. *Chu-ka kuen* sióstr *Chu*) przechowała się pochodząca od niego forma z tyczką. Chan Yiu Min w tym czasie dla odmiany włączył do swojej metody *kung fu* dodatkowe miejscowe formy walki wręcz bez i z bronią.

Według Chan Kwok Keia, drugi *nickname* Chan Yiu Mina brzmiał *Kwai Sao Min* (*Gui Shou Min*; „Min o rękach ducha”). Obok *kung fu*, po powrocie z Indochin praktykował również jak ojciec ziołolecznictwo. Z okazji otworzenia szkoły walki, otrzymał w podarunku ufundowany przez przyjaciół rodziny między innymi Yip Kai Mana, oprawiony portret z żoną i opisany na ramie przez fundatorów. Służył wówczas w armii Chang Kai-sheka.

Chan Yiu Min miał trzech synów, którzy praktykowali styl rozwinięty przez ojca: Chan Kar Chaia, który został zabity w okresie inwazji japońskiej, Chan Kar Suna, który przeniósł się do prow. Guangxi i zamieszkał na stałe w Wuzhou. Ostatecznie spadkobiercą szkoły *kung fu* Chan Yiu Mina został najmłodszy Chan Kar Lim. Znany uczniem Chan Yiu Mina obok synów był Jiu Chao. Chan Kar Lim miał sześcioro dzieci w tym trzeciego syna Chan Kwok Keia.

Jiu Chao był jednym z jego najlepszych studentów. Pierwotnie praktykował *Hung-ka kuen*. Jiu trafił potem do pracy w policji Foshan, którą dowodził wówczas Yip Kai Man i został także jego uczniem. Trudno się więc dziwić, że *kung fu* Jiu Chao zwane także obecnie *Weng Chun kuen* (co nawiązuje do zapisu nazwy stosowanej przez Chan Yiu Mina) jest bliskie stylowi *Ving Tsun kuen* Yip Kai Mana (pochodzącemu ostatecznie z przekazu Leung Bika). Jiu Wan - bratanek Jiu Chao, uczył się w Foshan przez jakiś czas od wuja. Po 1949 r. uciekł do Hong Kongu i skorzystał z okazji, aby odszukać nauczyciela wuja - Yip Kai Mana i nadal korzystać z jego wiedzy, stając się jednym z pierwszych studentów tego ostatniego w Hong Kongu.

Po 1949 roku i powstaniu ChRL, a zwłaszcza w czasie tzw. *Rewolucji Kulturalnej*, władze zabroniły uprawiania *kung fu*. Lai Miu Hin - małżonka Chan Yiu Mina wówczas wciąż jeszcze żyła, mając prawie 90 lat. Między innymi z jej inspiracji i pomocą działały nadal jako tajne szkoły stylów *Ving Tsun kuen*, *Siu Lam Weng Chun kuen* czy *Weng Chun Hok Kuen*.

Syn Chan Kar Lima - Chan Kwok Kei jest obecnym liderem

Fot.7-9. Przykłady technik z form *Siu Lam Weng Chun kuen*, szkoły prawnika Sifu Chan Wah Shuna - Chan Kwok Keia

klanu szkoły *Siu Lam Weng Chun kuen* (*Shaolin Yongchun quan*). Po wizytach w mieście Yongchun w prow. Fujian i analizach form i technik treningowych miejscowych szkół *Hok kuen*, zaadoptował z nich wiele do swojej szkoły *kung fu*. Chan Kwok Kei w 2015 r. był obok autora tekstu, zaproszonym specjalnym gościem międzynarodowej konferencji systemu Pięści Żurawia z Fujian i jego stylów pochodnych. Innym uczniem Chan Kar Lima nadal nauczającym, jest Tam Won Biu. Jego metoda nauczania jest jednak znacznie bliższa temu, czego uczył jeszcze Chan Wah Shun.

Fot.10. Technika chi sau w wykonaniu Chan Kwok Keia

Way Yan *Chi Shim Weng Chun kuen*

Praktykowany w Polsce styl *Chi Shim Weng Chun kuen* pochodzi bezpośrednio od takiej postaci jak Cheng Kwong (1938–2018). Cheng uczył się kilka lat *Ving Tsun kuen* u ucznia Yip Kai Mana - Lok Yiu (głównie formy *SLT* i jej ćwiczeń towarzyszących *San Sik* oraz podstaw *chi sau*). Potem kolejnych kilka lat studiował styl *Long Ying kuen* (Pięść Smoka) u Lam Wun Konga. Wreszcie trafił do Way Yana. W międzyczasie otworzył własną szkołę *kung fu* jako kombinację *Ving Tsun & Long Ying kuen* i tę wersję przywiózł później jego uczeń do Polski.

Dalsza współpraca z Way Yanem spowodowała, że ostatecznie tak jak ostatni jego nauczyciel, swoją wersję stylu nazwał - *Chi (Jee) Shim Weng Chun kuen*. Wtedy (lata 90.) zmieniła się też polska narracja dotycząca formy przekazu nawiązująca do kung fu Cheng Kwonga.

Od czasów rozwiązania *Hung Suen*, styl *Ving Tsun kuen* był zachowywany i upowszechniany poza tym środowiskiem przez linie przekazu, pochodzące głównie od dr Leung Jana i Sun Kama (Kama *Daifamin*). Ten ostatni przekazał swoją wersję stylu Fong Siu Chingowi, a od niego trafił obok najważniejszego w niej rodu Yuen, jeszcze do trzech innych: Dong, Lo (Luk) i Tang.

Rodzina o nazwisku Tang, mając związki z *tongami*, ćwiczyła swoją odmianę *kung fu* poza trupami *Hung Suen*, a propagowaną w świątyni Feilai sy (w górach nad rzeką Bei, 20 km od miasta Qingyuan na północ od Foshan). Kolejnymi mistrzami mieli być w tym klanie Tang Bun - Tang Jau – Tang Suen. Rodzina tego ostatniego przeniosła się do Nanhai (Nam Hoi) na przedmieściach Foshanu.

Zaprzyjaźniony z Fong Siu Chingiem nestor rodu Tang miał tam sklep. Kiedy jego syn usłyszał, że Fong godzi się przyjmować studentów, poprosił o oficjalne przyjęcie na ucznia. W rezultacie Tang Suen stał się również jednym z pierwszych uczniów Fong Siu Ching w Foshan i połączył oba swoje doświadczenia w *kung fu* w jeden styl. Ta połączona wersja, miała potem trafić do jego przyjaciela i także ucznia Fonga - Tang Yika (Tang Yik według moich informacji to nie rodzina z Tang Suenem, został przez niego adoptowany kiedy ustanowił go spadkobiercą swojego kung fu), jego brata Tang Ona i Pak Cheunga.

W *Weng Chun kuen* jego ucznia Tang Yika (1911–1997; i adoptowanego spadkobiercy), znanego szczególnie z posługiwania się południową tyczką, widać też inspiracje ze stylu *Pak Mei pai*. Bezpośrednim spadkobiercą tego *kung fu* jest Tang Chun Pak.

W rodzinie Lo (Luk) dwóch braci szkoliło się w *kung fu*. Jedynie Lo Yam Nam został uczniem *Ving Tsun kuen* Fong Siu Chinga. Potem Lo Yam Nam wymienił się z rodzonym bratem Lo Kai Tung swoimi doświadczeniami. Z czasem uzyskaną wiedzę przekazali swoim synom. Lo Yam Nam nauczał Lo Chiu Woona, a Lo Kai Tung - Lo Hong Taia. Uczniem Lo Chiu Woona, który swoją metodę zapisywał jako *Weng Chun kuen*, już w Hong Kongu po II wojnie światowej został Way Yan.

Klan Dong, miał praktykować rodzinne *kung fu* także przez trzy kolejne generacje, kiedy to Dong Jik trafił pod koniec XIX wieku do Fong Siu Chinga, a potem nauczył tej połączonej wersji Tam Konga i Chu Chung Mana.

Pierwszym nauczycielem Chu Chung Mana z Foshanu był Ngau Shu (Ou Shu), uczeń dr Leung Jana, który swój styl nazywał jak nauczyciel *Ving Tsun kuen*. Potem trafił do Wong Jit Shinga, który był ekspertem przechowywanej w jego rodzinie wersji *kung fu* nawiązującej do technik *Hok kuen*, pochodzących najpewniej z pierwotnej wersji stylu Hung Hegoona, kiedy ten zatrzymał się jakiś czas w domu rodziny Wong. Hung Hegoon uczył ich serii ruchów zwanych *Fa kuen*, obejmujących 3 różne sposoby użycia pięści: *Ping Kuen*, *Fut Kuen* i *Mui Fa Pakwa kuen*. Ta esencja *kung fu* trafiła ostatecznie do Wong Jit Shinga, a od niego do Chu.

Mając poparcie Wong Jit Shinga, Chu został teraz zaakceptowany jako uczeń przez Dong Jika. Nauczył się też wtedy równolegle technik długiej tyczki *Lok Bim Boon Kwun (LDBK)*, a także ziołolecznictwa.

Chu wyjechał po tym do Makau, gdzie otworzył szkołę *kung fu* i zaprosił do niej Dong Jika. Swoją

styl nazwał wówczas *Ving Tsun Tiet kuen*. Kiedy rozpoczęła się japońska inwazja na Chiny (1936) Dong Jik powrócił jednak do Foshanu.

Można w tym miejscu postawić bardzo prawdopodobną tezę, że słynna forma *Tiet Shin kuen* (Pięści Żelaznej Liny) z *Hung-ka kuen*, teraz uważana za jedną z najbardziej zaawansowanych form tego stylu, ze względu na sposób wykonywania, była do Powstania *Taipingów* ćwiczeniem wstępnym w pierwotnej wersji np. stylu *Ha Say Fu Hung-ka kuen* (*Fu Hok kuen*), wykonywanym w wysokiej postawie klepsydry (*yee chi kim yeung ma*).

Podobna forma występuje do dziś w szkole *Hok kuen* z Yongchun, wykonywana dla odmiany w niskich postawach ciała.

W 1953 r. Chu osiedlił się w Hong Kongu. W latach 60. nauczał okazjonalnie *Ving Tsun Tiet kuen*, jakkolwiek głównie zajmował się praktyką zielarską.

Nauczanie w tamtych czasach w małych, zamkniętych grupach czasami tylko pojedynczych osób sprawiło, że ta forma stylowa była prawie nieznana, a poziom wyszkolenia adeptów był i jest nadal uważany np. w Hong Kongu za pozostawiający wiele do życzenia. By to w części poprawić, Wai Yanowi - bogatemu biznesmenowi, ale i zaawansowanemu studentowi *kung fu* z linii klanu Lo – udało się zebrać w Dai Duk Lan w Hong Kongu pięciu mistrzów w celu badań i rozwoju wspólnego dla nich w podstawach stylu *kung fu*. Byli to: Tam Kong, Lo Chiu Woon, Lo Hong Tai, Tang Yik i jako konsultant tej grupki Chu Chung Man. Udało im się w konsekwencji ujednolicić linie przekazu pochodzące od ww. trzech rodów w jeden styl, który Wai Yan nazwał *Chi Shim Weng Chun kuen*. Trafiała ona jednak nadal do pojedynczych osób: Cheng Kwonga i jego ucznia A. Hoffmanna.

Mimo prawie stu lat rozwoju, styl ten dziedziczyli kolejni pojedynczy praktycy. Nawet kiedy szkołę otworzył Chu Chung Man we współpracy z Dong Jikiem w okresie międzywojennym XX wieku, nie udało im się nauczyć i wychować godnej grupy następców.

Duży ruch w tej odmianie *kung fu*, nastąpił dopiero za sprawą A. Hoffmanna. Problem polega jednak na tym, że traktuje on swoją działalność jako przedsięwzięcie komercyjne (łączę ją np. z tzw. brazylijskim *jiujitsu*), a nie próbę sięgania do wnętrza i zadbania o tę odmianę kultury Chin.

Co miał na myśli Chu Chung Man, mówiąc o swoich odczuciach w związku z formą *Fa kuen* i jak bardzo współczesne *Chi Shim Weng Chun kuen* jest odległe od *Ving Tsun kuen*, a nawet założeń systemowych jej form nawiązujących do przekazu *Wing Chun kuen* Kama *Daifamin*, można ocenić samemu, oglądając np. film A. Hoffmanna „Weng Chun Kung Fu Fa Kuen” prezentujący formę, jej techniki i ich zastosowania.

She Hok Wing Chun (Weng Chun) kuen

Czy istniał styl *kung fu* węża Ving Tsun? Techniki nawiązujące do ruchów głowy węża spotykamy w stylu *Taiji quan*, *Hung kuen* (Pięści Pięciu Zwierząt z O-mei shan w prow. Sichuan), Pojawiają się też w *Hok Kuen* i *Choy-ka kuen* Choy Kao Yi i Choy Fooka z Linqanyuan. Stylu *Pak Mei pai* czy *Choy Lee Fut* z Guangdongu (Chan Heung był uczniem Choy Fooka).

Legendy sugerują, że styl *Ving Tsun kuen* to podpatrzone ruchy Żurawia i Lisa lub Żurawia i Węża. Nikomu jednak (jeszcze!; na szczęście!) nie przyszło do głowy np. nazwanie szkoły pochodzącej od Yip Kai Mana – *Pięścią Ving Tsun Żurawia i Lisa*, czy jak twierdzą inni *Pięścią Ving Tsun Żurawia i Węża*.

Fot.11. Wielcy Mistrzowie Weng Chun kuen w Hong Kongu – Wai Yan, Tang Yik, Lo Chiu Woon i Cheng Kwong

Kiedys na tę okoliczność, robiąc z tego istotny problem w czasie seminarium, zadano pytanie Sifu Wong Shun Leungowi - ile jego *Ving Tsun kuen* ma z węża, a ile z żurawia? Odpowiedź była taka: *Jakkolwiek styl opiera się w podstawach o styl Hok kuen z Fujian, to jest to technika człowieka, a nie ptaka. Nie mamy skrzydeł, więc nie będziemy latać, a co do węża, to już jest sprawa poważniejsza. Jak zdejmiecie spodnie i staniecie przed lustrem, to zapewne coś z niego u siebie dostrzeżecie ...*

Styl *She Hok Wing Chun kuen* (Pięść Wing Chun Węża i Żurawia) objawił się publicznie nagle w XXI wieku za sprawą takiej postaci jak Sergio Iadarola.

Pierwsze odniesienia na ten temat wiązane są z postacią Fok Bo Chuena i jego stylem *kung fu*. Według ustnej tradycji z Foshanu, miał być uczniem Wong Wah Bo i Kama *Daifamin*.

Dla odmiany w ustnej tradycji pochodzącej od Yiu Kaia, syna Yiu Choia mówi się, że Fok Bo Chuen uczył się jedynie od Kama *Daifamina* w Jinjiao w prow. Guangxi w czasie powstania *Taipingów* w latach 1855-1862. Potem Fok pracował jako *Ngao-moon-bo-tao* (cesarski żandarm/policjant) w Foshan i miał już wówczas reputację znawcy stylu *Ving Tsun kuen*.

Z końcem XIX wieku został zaangażowany w nauczanie *Ving Tsun kuen* Yuen Chai Wana i Yuen Kai Shana przez ich bogatego ojca.

Styl Fok Bo Chuen *Ving Tsun kuen* jest dość miękki, a większość technik ręcznych parujących ataki, imituje ruchy głowy węża obecne w szkole pochodzącej od Kama *Daifamin* już od pierwszej formy. Dlatego jest także czasami nazywany *She Ying Ving Tsun kuen*.

Pod tą nazwą jest też propagowany przez kolejne pokolenia rodziny Yiu. Yiu Choi (1890-1956) był uczniem Ng Chun So ze szkoły Chan Wah Shuna podobnie jak wcześniej i Yip Kai Man, a potem także Yuen Chai Wana i to on zapewne był ostatecznym sprawcą powstania czegoś, co dziś rodzina Yiu w trzecim pokoleniu nazywa technikami węża. Twierdzą oni przy okazji, że uczył się najpierw od Fok Bo Chuena. Tu jako swego rodzaju ciekawostkę powiedzmy, że mieliśmy okazję kilkakrotnie porównywać techniki w wolnym *chi sau* ze stylem tej szkoły w przekazie rodziny Lo (Luk). Było fajnie, a na jakiegokolwiek sekretne pomysły z technikami węzowymi, nie było szansy.

Fot.12. Autor, jego uczeń Łukasz Pieczonka i Chan Kwok Kei jako specjálni goście międzynarodowej konferencji systemu Hok kuen i jego pochodnych w mieście Yongchun w prowincji Fujian

Jeszcze inna linia stylu „Węza i Żurawia” Ving Tsun, połączona z upowszechnianą współcześnie legendą, mającą podbić komercyjną piłeczkę o tajności historii tej szkoły i wiedzy ujawnionej dopiero w opatrzonych sekretem zapiskach z 1890 r., pochodzi od niejakiego Law Tiu Wena, także powołującego się na Kama *Daifamin* jako nauczyciela. Jego syn Law Ting Chau po 1949 r. przeniósł się do Hong Kongu, a kontynuatorem był wnuk Law Chiu Wing. Od dwóch generacji przekazywany jest poza tym rodem. Demonstrowane na filmach przez tę szkołę techniki z grupy *San Sik*, obok nawiązywania ewidentnie do tego co np. prezentują szkoły wietnamskie (linia Yuen Chai Wana; stanie w postawie wyprostowanej i praktycznie nieruchomo z brakiem kontroli *dantien*, łokci i siły wewnętrznej) grożą niestety ćwiczącym szybkim połamaniem palców.

Fot.13. Autor w technice z parą dao charakterystycznych dla XIX wiecznych Chin i szkoły Syma Jen Ving Tsun Kuen Tientihui Bolan Guan

Ponieważ tą wersją *Ving Tsun kuen* zachwycił się Sergo Iadarola i zaczął ją propagować od drugiej dekady XXI wieku, zmieniając też sposób nauki technik o pewne elementy, które zaczerpnął tak z *Hok kuen* jak i szkół malezyjskich (forma *Fa kuen*), nazywając to wszystko *She Hok Wing Chun kuen*. Zapewne jest tylko kwestią czasu, kiedy ta nazwa zmieni się na *She Hok Weng Chun kuen*.

Yip Kin (1883-1968) wyemigrował z Guangdongu na półwysep Indochiński, potem Malajski w 1918 roku. Współpracował wcześniej z jedną z trup operowych

wchodzących w skład odtworzonej w Foshanie *Hung Suen*, która dawała na tych terenach wyjazdowe przedstawienia dla emigrantów. Poznał szereg technik walki z bronią i ówczesnej walki bez broni właściwej dla opery kantońskiej. Miał także do czynienia z *Ving Tsun kuen* nieznanego pochodzenia i miejsca (ponoć odmianą stylu praktykowaną w jego rodzinie). W swoim zestawieniu nauczycieli nie wymienia, gdzie i od kogo się go uczył. Pierwszą szkołę walki założył w Kuala Lumpur w 1926 roku. Techniki Yip Kina są bardzo podobne do tego co prezentował Tang Yik.

W latach 1959-1961 we współpracy z uczniem Wong Yan Sum, *Sifu* Yip Kin założył stowarzyszenie *kung fu Wing Chun kuen* w Malezji. Zmarł w 1968 roku, a jego następcą został syn, a potem wnuk Yip Fook Chok.

Yip Fook Chok wyróżnia dziś dwa różne style malezyjskiego *Wing Chun kuen* - konserwatywny i zreformowany. Jego konserwatywny styl opiera się jedynie o rozwinięty zestaw *SLT*, nazywany *Sai Fa kuen*.

Cho-ka Wing Chun kuen (Ban Chung Wing Chun kuen)

Założycielem stylu *Cho-ka Wing Chun kuen* był Cho Shun. Podstawy stylu mają zaś pochodzić od aktora *Hung Suen* - Yik Kama (Yi Jina) - którego Cho Shun, także aktor z tej trupy operowej, stał się uczniem. Rodzina Cho pochodziła z prow. Shandong. Po przeprowadzce do Gunagdongu Cho Shun był jej trzecim pokoleniem.

Do wybuchu Powstania *Taipingów* rodzina Cho (Cao) mieszkała w Panyu w powiecie Ah Wu i ćwiczyła styl *Choy-ka kuen (Choy Gar)*. W rodzinie było wówczas trzech synów. Jeden z nich - Cho Shun w latach 50. dołączył do opery *Hung Suen* i tam poznał Yik Kama. Yik był uczniem *Ving Tsun kuen* u Wong Wah Bo, a potem u Lee Man Mao.

Cho Shun rozpoczął naukę *kung fu*, a potem uzyskaną wiedzę przekazał rodzonym braciom. Po rozwiązaniu *Hung Suen*, a potem upadku powstania *Taipingów* w prow. Guangxi, rodzina Cho zaprosiła Yik Kama do siebie do Panyu. Następcą w rodzinnym *kung fu* został Cho Dak Shing (Cao Desheng).

Wnukowie Cho Shuma - Cho Chuen (Cao Quan) i Cho On (Cao An) - wyemigrowali na półwysep Indochiński, a potem Malajski (poprzez Wietnam, Kuala Lumpur i wyspę Penang), ostatecznie osiedlając się w Singapurze i przenosząc swój styl *kung fu* na te tereny. Kolejnym mistrzem tej szkoły został Cho Hung Choy (Cao Hongcai). Obecnie uważa się, że ich styl to kombinacja *Ving Tsun kuen*, *Choy-ka kuen*, *Choy Lee Fut* i koncepcji technicznych stylu *kung fu* sióstr *Chu*. Uczniowie Cho Hung Choy dodatkowo zmodyfikowali go dalej o techniki *Hung-ka kuen (Hung Gar)*.

Od braci Cho On i Cho Chuen pochodzi też druga linia tej szkoły, rozwinięta poprzez Lao Suen Yuena. Aktualnym mistrzem jest w niej Ku Choi Wah.

Składniki systemu obu linii przekazu są podobne: forma *Mabu (Ma Po)*; forma zasad pracy stóp), *Kay Poon kuen* (układ podstawowy), „powitanie *Ving Tsun*” (forma otwarcia i zamknięcia form). Układy *San Sik* - pochodzące od Cho Hung Choya i rozwinięte już na wyspie Penang - *Sup Saam Sau* „13 Rąk”. Tzw. dwie formy „zamkniętych drzwi”: *Siu Lim Tao* (wersja krótka i długa); *Choy Lee Fut* (forma stworzona i nazwana tak przez rodzinę Cho), *Fa kuen*, *Fu Hok Seung Ying kuen* (z *Hung Gar*), *Jin cheung* (dłoń strzała), *Chui Pat Shin* (forma pijanego), *Jin kuen* (pięść strzała), *Fuk Fu jarn* (łokieć tygrysa), *Samm Yuen Cheung* (trzy obracające się dłonie), *Tit Shin Kuen* (pięść żelaznej liny z *Hung Gar*); formy treningowe: *MYC*, *Chi Sau*, formy z bronią: *LDBK* - *Sup Samm Cheung*, *Chi Mei Kwun* (kij o długości do wysokości brwi), *Jian* (obosieczny miecz), *Yan Chi Dao* (noże motylkowe), *Da Pa* (widły), *Guan Dao* (glewia), *Qiang* (włócznia), także podwójne formy z tymi broniąmi.

Wiele elementów technicznych tej szkoły można odnaleźć w praktykach szkół *Weng Chun kuen* i *Pao Fa Lien Wing Chun kuen* tak z Foshan jak i Hong Kongu.

Chu-ka kuen (Chu Gar; Pięść „Oko Feniksa” Siu Lam Chu-ka kuen)

W końcu XVIII wieku buddyjska mniszka Lau Fo Shiko, mistrzyni jednego ze stylów *Hok kuen* z Fujian, w czasie pielgrzymki do pustelni górskiej w prow. Guangdong, znanej jako Pak Hok Tong (Jaskinia Białego Żurawia), znalazła porzucone w okolicy dwie dziewczynki Chu Mei i Chu Mei-lan. Zabrała je ze sobą. Kiedy dorosły nauczyła je swojej wersji systemu *Hok kuen*, wzbogaconej o inne techniki walki. Od nazwiska dziewczynek nazwała ten nowy twór *Chu Gar* (styl rodu Chu). Kiedy dziewczęta dorosły opuściły pustelnię, a z czasem same adoptowały sierotę O Pingkwanga, którego nauczyły swojego sposobu walki. Tak o pochodzeniu stylu *Chu-ka kuen (Chu Gar)* mówi legenda.

Najlepszym uczniem O Pingkwanga został Lee Siongpiu (1886–1960). W 1930 roku Lee wyemigrował z Chin do Malezji i osiadł na wyspie Penang. Zaczął tam nauczać chińską diasporę swojej wersji *kung fu*. Jego uczniem i spadkobiercą został Cheng Chenloong.

Styl zawiera 17 form. Ponadto takie techniki broni jak: długi kij z formą *LDBK*, noże motylkowe, kij *Chai Mei Kwun*, włócznię oraz widełki *sang te pi*. Z technik broni widać, że Lee Siongpiu po swojej emigracji rozwinął styl o techniki innych obecnych tu odmian *kung fu* z południa Chin np. *Wu Chu quan (sang te pi)* czy *Ving Tsun kuen (LDBK)* pochodzący zapewne od syna Chan Wah Shun - Chan Yiu Mina, który przebywał jakiś czas w tych stronach.

Styl *Chu-ka kuen* posiada jedynie cztery niskie kopnięcia. Podstawowe techniki walki oparte są o pracę rąk i dłoni z ich główną bronią „pięścią feniksa” (uderzenie wystającą kostką palca wskazującego zamkniętej pięści). Ręce podobnie jak i w innych stylach z prow. Fujian znajdują się przed korpusem ciała, a łokcie blisko linii środkowej. Uderzenia wykonuje się wzdłuż płaszczyzny wyznaczonej przez linię centralną i środkową ciała. Ta technika uderzenia pięścią zdominowała wy-

Fot.14-15. Autor w technice ręcznej oraz z parą dao charakterystycznych dla XIX wiecznych Chin i szkoły Syma Jen Ving Tsun Kuen Tientihui Bolan Guan

mienione wcześniej odmiany *Wing Chun kuen* z półwyspu Malajskiego.

Uderzenie „pięścią feniksa” w formie jaka występuje w tym stylu, została potem zaadoptowana przez niektóre style z Foshanu, najpewniej za sprawą wspomnianego już Chan Yiu Mina. W szkole pochodzącej od Yip Kai Mana specjalizował się w tej technice *Si-pak kung Lun Gai (Lun Jie)*.

Ving Tsun kuen czy Weng Chun kuen?

Istnieje wiele sprzecznych relacji na temat kształtowania się *Ving Tsun kuen*. Pojawiają się i takie niczym nie potwierdzone sugestie, że szkoła Yim Ving Tsun już w Zhaoqingu w prow. Gunagdong nauczała nie trzech, ale aż dwunastu form tego stylu i że w takiej wersji miał on trafić do Wong Wah Bo. W czasie Powstania *Taipingów*, *kung fu* środowiska *Hung Suen* (przypomnijmy liczącego kilka tysięcy aktorów, czeladników i pracowników) wyewoluowało w wiele podobnych odmian, z których do naszych czasów dotrwało zaledwie kilka, a niektóre dodatkowo jeszcze tylko we fragmentach. Jednoznaczna więc odpowiedź na tak postawioną kwestię nie jest możliwa. Jedyne co można powiedzieć na pewno to, że nazwa w zapisie zachodnim *Weng Chun*, pojawiła się dopiero w XX wieku. Dzisiejsze odmiany *Ving Tsun kuen* i *Weng Chun kuen* mają niektóre elementy techniczne jedynie zewnętrźnie podobne, ale i wiele takich, które je różnią. Wraz z komercyjną modą pojawiają się i będą pojawiać dodatkowo kolejne ich wersje. Jak zwykle kluczem do głębszej debaty na ten temat jest nie czasami podobny wygląd danego ruchu, ale zaawansowana wiedza, dotycząca źródeł i sposobów zastosowania w nich mocy wewnętrznej praktyka oraz strategii użycia.

Co zatem faktycznie, obok różnych systemów ruchowych, odróżnia *Ving Tsun kuen* i *Weng Chun kuen*? Tym kluczowym podstawowym elementem jest sposób treningu i zastosowanie siły wibracyjnej.

Fot.16-17. Autor w towarzystwie Chan Kwok Keia i swoich uczniów Ł. Pieczonki i G. Czaplińskiego. Po prawej Chan Kwok Kei w technice „pazurów smoka” charakterystycznej dla jego *Weng Chun kuen* i Ł. Pieczonka w technice *Po-pai-cheung* charakterystycznej dla *Ving Tsun kuen*

Siła wibracyjna z pierwszego *dantian*

Linia *Ving Tsun kuen* („pieśni wiosny”) jak interpretował znak Ving wybitny kaligraf *Sifu Wong Shun Leung*, wyewoluowała ze stylów *Hok kuen*, *Tai Cho kuen*/*Ng Cho kuen*, także innych stylów z prow. Fujian (np. w kwestii broni), podczas gdy linia *Weng Chun kuen* („wiosna na zawsze”) jak interpretował znak Ving w tym zapisie *Sifu Wong Shun Leung*, odnosi się do miasta z którego pochodzi *Hok kuen*. Jakkolwiek w tym drugim widać także wpływy *Hung-ka kuen*, *Ng Cho kuen* i *Pak Mei pai* z Sichuanu, to brak jest w tym sposobie ćwiczenia *kung fu* widocznych odniesień do kluczowej dla podstawowego dla nich wszystkich wzorca - stylu *Hok kuen* - energii wibrującej.

W *Ving Tsun kuen* mówi się o niej już od początku treningu formy *SLT*. Jej trening zaczyna się od ćwiczeń *lat sau jeet jin*. Staje się on zasadniczy, kiedy dochodzi do treningu formy *ChK* i zaawansowanego *chi sau* i *lap sau* w poruszaniu. Wówczas ćwiczenia *lat sau jeet jin* zostają uzupełnione treningiem tyczki *LDBK*. Szczególnie chodzi tu o ćwiczenie wprowadzające z widocznym elementem wibracji, które informuje czy adept jest już gotowy także do nauki samej

Fot.18. Sifu Chen Junling z kantońskiej szkoły Wing Chun kuen (Linia Kam Daifemin/Fong SiuChing/Yuen Kai Shan/ Sum Nung) prezentuje jedną z ćwiczonych w niej technik qigong

formy tyczki. To ćwiczenie przekłada się automatycznie także na pracę łokci i zastosowanie siły wibracyjnej w *chi sau*.

Forma tyczki systemu Yip Kai Mana - jak głoszą praktycy niektórych szkół *Weng Chun kuen* - podobno jest tylko częścią oryginalnej formy, obecnej do dziś w stylu pochodzącym od Tang Yika. Ciekawe więc dlaczego nazywa się tak samo, co sugeruje tę samą ilość technik (jeśli są inne, to nie mogą być jednocześnie częścią).

Trzeba powiedzieć i tę prawdę, że już w niewielu szkołach pochodzących od Yip Kai Mana wspomniane ćwiczenie wprowadzające jest nadal praktykowane. Stąd i *chi sau* staje się wątpliwej jakości, bo bez siły wibracyjnej formalnie traci ono swój sens (o takim pozbawionym *lat sau jeet jin* treningu *chi sau*, Sifu Wong Shun Leung mawiał i pisał, że jest to jedynie „hands game”).

W szkołach tak z Chin jak i np. Malezji, w tym niektórych szkół *Weng Chun kuen*, *poon chi sau* znane z *Ving Tsun kuen* i składające się z technik *tan sau* i *bong sau*, zastąpiono ruchami *sheung gaun sau* wykonywanymi na

boki. Następnym krokiem było dołączenie do tego ruchów ze sposobu wykonywania form nawiązujących do linii Kama *Daifamin* i tak nagle pojawił się reklamo-wany obecnie styl „węża” tego systemu. Takie podejście widoczne jest np. w szkołach *Weng Chun kuen* będących kontynuacją sposobu nauczania Tang Yika.

Przygotowania do ćwiczenia *lat sau jeet jin* w pierwszej formie stylu i stosowania siły wibracyjnej nie widać w żadnej promowanej w internetowym YouTube szkole *Weng Chun kuen*. To zaś prowadzi do takiego sposobu ćwiczenia *chi sau* w tych szkołach, że np. linia szkoły pochodząca od Chan Yiu Mina przypomina próby zdominowania siłą przeciwnika, przepychania, czy wręcz zapasów (co miałem parokrotnie okazję zaobserwować podczas własnych badań).

Siła wewnętrzna jest potrzebna w *kung fu* przede wszystkim w realnej walce, a nie w *chi sau*, które jest jedynie ćwiczeniem przygotowującym do jej użycia. Poprzez pracę nad jej wyzwaniem w formie wibracji, prowadzi się zaś do przygotowania i zastosowania jej w formie „wybuchu”.

Dlaczego w *Weng Chun kuen*, a i wielu współczesnych szkołach *Ving Tsun kuen* tak się zmieniło podejście do *chi sau* i zagubiono istotę treningu i zastosowania siły wibracyjnej?

Wszystkie one opierają się o dwie linie przekazu pochodzącego z *Hung Suen* (jeśli piszę o wszystkich szkołach *Weng Chun kuen*, które zagubiły istotę treningu siły wibracyjnej ... to muszę dodać, że z jednym małym wyjątkiem - współczesnego przekazu w wydaniu Sergio Pascala Iadaroli, który zmienił swój WT z linii Leung Tinga (miał w nim 7 stopień) na formy *Weng Chun kuen*, których sposób praktyki oparł dodatkowo o przekaz *Hok kuen* wybitnego Sifu Lee Koga ze szkoły *Yongchun Baihe quan* z Hong Kongu i „odkrył” ją na nowo. *Yongchun Baihe quan* Lee Koga pochodzi z linii przekazu systemu *Hok kuen* z Zhangzhou w prow. Fujian (miejsca powstania wielu *tongów*

związanych ze środowiskiem Hakka w tym *Tientihui*).

Jeśli chodzi o formy *SLT*, *ChK* i *BJ*, a także manekin *MYC*, to *Ving Tsun kuen* opiera się o przekaz techniki i konstrukcję systemową pochodzącą z linii Wong Wah Bo/Leung Yee Tei - Leung Jan - Leung Bik.

Weng Chun kuen opiera się o przekaz techniki i konstrukcję systemową pochodzącą z linii Wong Wah Bo/Lee Wen Mao - Kam *Daifamin* - Fok Bo Chuen/Fong Siu Ching. Zatem już od 1843 roku nastąpił pierwszy podział w przekazie systemowym stylu. Li Wen Mao był praktykiem obok tego, czego uczył się od Wong Wah Bo, także nieznanej odmiany (najpewniej związanej z pierwotnym przekazem stylu *Hung-ka kuen* - Hung Hegoona lub jego pierwszej żony) *Hok kuen* z Fujian.

System *Hok kuen* opiera się zaś na formie *Samm Chien* (trzy bitwy). Mało osób już jednak wie, że ma ona trzy poziomy zaawansowania psychofizycznego. Pierwszy ma za zadanie rozwinąć siłę fizyczną adepta, umiejętność specjalistycznego oddychania i rozwoju elementu tzw. twardego *qigong* - żelaznej koszuli. Za tym idą też mocne, właściwe mu ćwiczenia *San Sik*, wzmacniające kończyny i więzadła. Taka jej jedyna wersja jest nauczana np. na Okinawie jako *kata Sanchin*.

Drugi poziom wraz z treningiem podstawowym tyczki, tzw. *potrząsaniem* (ciekawostką jest, że bardzo podobne ćwiczenie zawiera styl *Chen Taiji quan*) to właśnie etap, gdzie kluczowe znaczenie ma umiejętność wyprowadzania siły wibrującej z pierwszego *dantien* człowieka. Wiedza na ten temat jest jednak do dziś w wielu renomowanych szkołach *Hok kuen* szczególnie chroniona.

Wreszcie trzeci poziom ćwiczenia formy *Samm Chien* skupia się na poszukiwaniu poprzez ruchy i kontrolę oddechu, miękkiej, sprężystej siły, opartej przede wszystkim o moc wewnętrzną (tu dopiero mamy do czynienia z tym, co kryje się pod powiedzeniem „minimum siły, maximum efektu”).

Fot.19. Zdjęcie z jednego ze spotkań ze szkołą Chan Wah Shuna. Od prawej Ł. Pieczonka, autor; prawnuk mistrza Chan Kwok Kei i uczeń Chan Kar Lima - Tam Biu

Fot.20. Autor w otoczeniu mistrzów stylu Białego Żurawia. Pierwszy z prawej u dołu mistrz Zheng Xiaorong z miasta Yong Chun, który w 2015 roku nauczał między innymi formy Samm Chien w Dojo Stara Wieś w Polsce

Ta wiedza była obecna od początku w *Ving Tsun kuen*, jakkolwiek ze względu chociażby na losy takich postaci jak Wong Wah Bo i Leung Yee Tei, od czasów dr Leung Jana dostęp do niej stał się bardzo ograniczony. Była przez to produktem lokalnego usilnego pożądanego ze względu na swoją skuteczność w nauce *kung fu* jako takiego. Stąd ponawiane próby i oferty od Chan Wah Shuna czy Ngau Shu do *Sifu* Leung Jana, którzy aspirowali do pozycji uczniów jego szkoły (Yip Kai Man posiadał tę wiedzę dopiero od ostatniego nauczyciela Leung Bika).

Mok Yan Chong

Hok kuen miał początkowo „drewnianego manekina” opartego na aż czternastu drewnianych słupach. Ten centralny, przypominał konstrukcją znany z najstarszego zachowanego zdjęcia, gdzie zamocowany jest do pokładu *sampana*. Podobny manekin, stanowiący połączenie takiej konstrukcji z konstrukcją upowszechnioną przez szkoły Yip Kai Mana i Sum Nunga, występuje w stylu *Pao Fa Lien Wing Chun kuen*.

Zasadnicza różnica między podejściem *Ving Tsun kuen*, a *Weng Chun kuen*, do ćwiczenia na tym przyrządzie, to cel tych ćwiczeń. O ile w tym pierwszym systemie służy do nauki strategii naprawiania (wymuszonych lub naturalnych) błędów w walce, to w drugim służy do zwykłego zastąpienia partnera treningowego. Takie podejście widoczne jest np. w szkołach *Weng Chun kuen* będących kontynuacją sposobu nauczania Tang Yika. Szkoły z przekazu Fong Siu Ching/rodzina Yuen poza Kantonem, zagubiły (lub nie znały) wielu z technik manekina, co w efekcie spowodowało, że bezużyteczna stała się jego „noga”. Tak się stało w szkołach funkcjonujących do dziś w Wietnamie. Tak też było ze szkołą pochodzącą od Yiu Choia. Dopiero pokazy manekina następców Yip Kai Mana częściowo to w niej zmieniły (np. wersja rodziny Lok).

*Fot.21. Technika drewnianego manekina
w wykonaniu mistrza Chan Kwok Keia*

Fot.22. Autor wraz z Sifu M. Pietkunem i braćmi Lok (Lo) z linii Yiu Choia przed ich ostatnią szkołą

Chi sau

Idea ćwiczeń zwanych *chi sau* pochodzi ze stylu *Hok kuen*. Ponieważ system ten jak już napisałem, ma aż trzy stopnie zaawansowania psychofizycznego a opanowywanie i używanie tzw. siły wewnętrznej, praktycy stylu *Ving Tsun kuen* poznawali i zaadoptowali w ramach *Hung Suen* co najmniej dwie jego wersje, być może łącząc je z doświadczeniami przywiezionymi bezpośrednio z prow. Fujian wynikających z pierwotnych praktyk stylów *Fu Hok kuen* (*Hung-ka kuen* *Hung Hegoona*) już w Guangdongu.

Późniejsze kontakty od (moim zdaniem) Powstania *Taipingów*, a i własne doświadczenia praktyków *Ving Tsun kuen* pochodzące ze stylów systemu *Hok Kuen*, spowodowały rozwinięcie tej formy ćwiczeń o kolejne stopnie zaawansowania psychofizycznego.

Te style systemu, które pozostały jedynie przy ich formie podstawowej, zmieniły je w coś, co bardziej przypomina zapasy i siłowanie się, a nie płynny przepływ mocy. I taką formę tych ćwiczeń odnajdujemy dziś w szkołach pochodzących od Jiu Wana czy Chan Kwok Keia.

Sup Yi San Sik (sau; dwanaście oddzielnych ćwiczeń dla rąk)

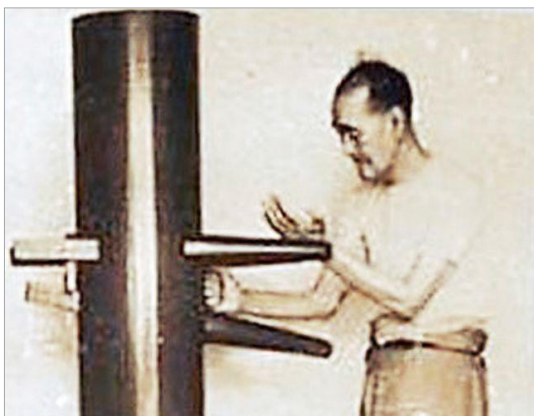
Ideą ćwiczeń *San Sik* zaczerpniętych z systemu *Hok kuen* jest przede wszystkim nauka prawidłowej systemowej pracy rąk, a szczególnie łokci. Także wyjść z postawy *yee chi kim yeung ma* lub skośnej w przód. Nie było tu zaś celem nauki walka w formie bezpośredniej interpretacji technik. Taką formę ćwiczenia *San Sik* przyjęto dopiero w ostatnich 30 latach XX wieku, zmieniając zupełnie ich (systemową pracę łokci i naukę wyzwiania i wykorzystywania mocy wirowej przedramion czy nóg) sens jakie miały jeszcze siła rozpędu do około 1960 roku.

Najbardziej zbliżone do pierwotnej idei formy ćwiczenia *San Sik* występują jeszcze w wersji kantońskiej *Wing Chun kuen* i w wersji szkoły dr Leung Jana jaka rozwinęła się w Gulao.

Jednym z tego powodów było to, że wiele różnych szkół systemu *Ving Tsun kuen*, nauczało ćwiczących od lat sześćdziesiątych nie tylko dwóch jego równoległych odmian, ale przynajmniej połowy technik manekina i często tyczki, co przy prawidłowej pracy na treningach i zaangażowaniu umysłowym zastępować miało i dawać ten sam efekt, jaki w założeniu miały ćwiczenia *San Sik*.

Fot.23-24. Po lewej stronie technika chi sau Ving Tsun kuen Sifu Łukasza Pieczonki kontra Siu Lam Weng Chun kuen w wykonaniu instruktora ze szkoły Chan Kwok Keia. Po prawej, technika chi sau Ving Tsun kuen wg. zasad szkoły Syma Jen Ving Tsun Kuen Tientihui Bolan Guan

Fot.24. Nguyen Te Cong (Yuen Chai Wan) prezentuje jedną z nauczanych przez siebie w Wietnamie technik Mok Yan Chong szkoły kantońskiej

Niektóre szkoły, ćwiczące wersję systemu nie przeznaczoną dla członków *tongu*, rozwinęły ilość tych ćwiczeń, tworząc z nich w zasadzie interpretację ruchów z pierwszych dwóch form. Inne zastąpiły nimi ćwiczenia *chi sau*. Jeszcze inne porobiły sobie z tego „sekcje” *chi sau* wykonywane bez ruchu lub z obrotami w postawie, praktycznie bez kontroli dystansu i mocy przeciwnika. Tak stało się w szkole np. Leung Tinga, poza praktycznie nie nauczonymi już dwoma czy trzema ćwiczeniami, jakie były obecne jeszcze w tej szkole w latach 80. XX wieku, a pozostałe po szkole Leung Sheunga. Tak stało się także w wietnamskiej odmianie stylu pochodzącej od Nguyen Te Conga. Tak stało się także w odmianie systemu nauczanej w Malezji i Singapurze.

Zatem *Ving Tsun kuen* czy *Weng Chun kuen*? Kiedy jeszcze jako styl zawędrował z Fujian do Guangdongu był to tylko *Ving Tsun kuen*. Potem przez blisko pierwszych pięćdziesiąt lat rozwoju i upowszechniania, nastąpiło przekształcenie go w system i co najmniej kilka wersji stylowych. Od upadku Powstania *Tai pingów* i dołączenia innych dokonań, związanych z *kung fu* z klasztoru Linqanyuan (tzw. południowego Shaolinu) rozwiniętych przez *tongi* w Fujian, a potem w Guangdongzie, pojawiło się ich znacznie więcej. *Weng Chun kuen* jaki znamy, ukształtował się pomiędzy 1930 a 1970 r.

We współczesnych czasach, na bazie dalszego mieszania technik, bądź tylko metod treningowych, pojawiło się znacznie więcej takich wersji stylowych.

Kiedy taka dyskusja zmierza jedynie w kierunku *a co jest lepsze?* prawidłowa odpowiedź zawsze będzie „zdrowie”, a nie „klatka”, a o tym jak dobra jest dana szkoła i nauczyciel, świadczy zawsze konkretny człowiek, jego siła umysłu i osiągnięty poziom umiejętności i wiedzy.

Źródła zdjęć: Zdjęcia 1-10 oraz 12-25 pochodzą ze zbiorów autora. Zdjęcie 11 pochodzi ze zbiorów Polskiego Kongresu Yongchun Kungfu i szkoły Cheng Kwong Ving Tsun, natomiast zdjęcie 24 zostało udostępnione autorowi ze zbiorów mistrza Nguyen Ngok Noi.

